Характерним є і те, що концепт «success» («успіх») вербалізовано за допомогою лексичної одиниці «labour» в англійській мові та «праця» в українській мові. Слід зауважити, що в обох культурах, успіх асоціюється із докладання розумових або фізичних зусиль. Лише праця приносить матеріальну винагороду, соціальний статус, престиж тощо.

Встановлено, що значення успіху може бути передано за допомогою слів «advanced» та «promoted», коли йдеться про успіх, пов'язаний із кар'єрним підвищенням.

Підсумовуючи результати дослідження, зауважимо, концепт «success» («успіх») представлений наступними лексичними одиницями: *успіх, розвиток, влада, гроші, процвітання, скарб* та ін. Англійці й українці асоціюють успіх з важкою працею, тому засобами вербалізації концепту «success» («успіх») є лексичні одиниці «labour» і «work».

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Бусел. К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. 1140 с.
2. Герцовська-Вайнагій Н. О. Успіх як складова частина культури носіїв англійської мови. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2010. Вип. 8. С. 109–114.
3. Канова Л. П. Концепт «Успіх» в англійській та український мовних картинах світу. *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур*. 2012. Вип. 17. С. 60–65.
4. Сніжко А. М. Метафоричні моделі концепту УСПІХ (на мат. англ. та укр. мов). *Проблеми зіставної семантики*: зб. наук. статей. Вип. 8. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2007. С. 173–177.

Тетяна Кухар

СТАВЛЕННЯ ГЕНРІХА VIII ТЮДОРА ДО КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В ДОРЕФОРМАЦІЙНИЙ ПЕРІОД

Упродовж 1525–1550 рр. в Англії відбувся важливий для подальшої історії держави процес. Країна, яка до цього часу вважалася міцною ланкою в системі католицьких держав, рішуче розірвала з папським престолом і створила свою національну церкву з незалежним від папи римського єпископатом і зі своїми унікальними системами віровчення і культовими практиками. Англія приєдналася до держав Західної Європи, в яких відбулася Реформація. Незважаючи на те, що ініціатором церковної реформи виступив Генріх VIII Тюдор, англійська Реформація була підготовлена століттями нагнітанням неприязні в різних суспільних

верствах до папського престолу і до католицької церкви. Йдеться про політико-економічну опозицію, яка проявляла себе упродовж тривалого часу – від самого норманського завоювання. Дещо пізніше, з XIII ст. з'являються елементи релігійної опозиції. Невдоволення папськими здирствами з королівства проявляли як королівська влада, так і парламент та кожен суспільний стан окремо. Що ж до релігійної опозиції до папської влади, то чисельність противників католицької церкви в Англії була завжди невисока і представляла часто собою різновид єретичних сект.

Актуальним є вивчення процесу відокремлення англійської церкви від Риму, що відбулося не в результаті розгортання соціальних змін у провідних верствах суспільства, а внаслідок утвердження абсолютної влади монарха.

Метою дослідження є вивчення політики Генріха VIII Тюдора до 1530 р., що була спрямована на неухильне прагнення захищати католицьку церкву в Англії. Істориками детально вивчено мотивацію англійського короля у його рішенні розірвати зв'язки англійської церкви з папським престолом.

Дослідженням проблеми відокремлення англійської церкви від Риму займалась історики Соколов В. А., Саприкін Ю. М., Серьогіна А. Ю. [3; 4; 5]. Вагомими у вивченні питання становлення англіканскої церкви в XVI – початку XVII ст. були роботи Єрохіна В. М. та Осиновського І. М. [1; 2].

Критики католицького віровчення і культу зазнавали в Англії жорстоких переслідувань з боку королівського уряду, тому їхній вплив на формування ідеології Реформації в країні був невисоким. Дослідник релігійно-церковної історії Англії В. О. Соколов писав з цього приводу: «…характеризуючи в небагатьох словах настрій англійського народу щодо Риму і католицизму перед часом реформації, ми можемо з деяким правом сказати, що до другої чверті XVI ст. він дозрів для протестантизму політико-економічного, але не доріс ще до протестантизму релігійного, тобто, він освоївся з думкою про можливості і навіть необхідності знищити гніт папства та ієрархії; але він не був ще достатньо підготовлений до того, щоб відмовитися від багатьох із тих віровчень та обрядів, в яких він був вихований. Потреба реформи релігійної не досягла ще в той час в Англії такого розвитку, щоб реформація в усій своїй широті могла стати справою народною. Рано чи пізно хід подій неминуче привів би Англію до такого результату; але поки що вона ще для нього не дозріла» [4, с. 165].

Загальновизнаним у науковій літературі є особливе місце в англійській Реформації короля Генріха VIII. Водночас, дослідники наголошують на тому, що монарх лише прискорив проведення реформи церкви, потреба в якій вже назрівала в англійському суспільстві. Внаслідок певної незрілості умов Реформації в країні у процесі реалізації вона набула специфічних рис. Ця незрілість виразилася, передусім у тому, що

англійський народ був неготовим взяти в реформуванні церкви активну участь. Роль провідника Реформації в країні взяв на себе королівський уряд, який з допомогою законодавчої активності спрямовував реформу зверху вниз, пристосовуючи її до потреб і розуміння простого народу. Через це Реформація в Англії не набула таких радикальних форм, як в країнах на континенті, принаймні в період, коли її лідером був Генріх VIII Тюдор.

До 1530 р. короля Генріха знали в Європі як ревного захисника християнської віри і католицької церкви. Наведемо кілька фактів, які підтверджують цю думку. За підтримки і заохочення короля церковна влада Англії жорстоко переслідувала всіх, хто відхилявся від ортодоксального вчення католицької церкви. Так, у 1511 р. у Кенті було палено на вогнищі п'ятьох єретиків. Стратили лише тих, хто не відмовився від своїх поглядів, але значна кількість єретиків (39 осіб) відмовилася від свого помилкового вчення і отримала від архієпископа Кентерберійського незначні покарання. Жорстоке переслідування єресі за правління Генріха VIII відбувалося ще задовго до виступу Мартіна Лютера. 1521 р. король підписав прокламацію, яка наказувала королівським чиновникам по всій країні сприяти єпископам у викоріненні лютеранської єресі [5, с. 362].

В лютому 1527 р. в Лондоні в урочистій обстановці, в присутності великої маси городян відбулось публічне відречення шести англійських послідовників Лютера від своїх переконань. Перед помостом, де сидів кардинал, було складено цілу купу віддрукованих книг Нового Заповіту в англійському перекладі англійського теолога – прихильника Лютера Вільяма Тіндейла. Після принизливої церемонії відречення єретиків всі книги були спалені. Навіть 1530 р. Генріх VIII оприлюднив прокламацію, в якій строго заборонялося поширення єретичних ідей Джона Вікліфа, Мартіна Лютера під загрозою суду і покарання світською владою. Прокламацією заборонялося ввезення до країни літератури, що у тій або іншій формі заперечувала положення католицької віри. Королівський уряд провів «чистку» Оксфордського університету від професорів прихильників вчення Лютера [2, с. 220].

Генріх VIII був освіченим монархом, володів глибокими знаннями в галузі теології. У 1521 р. він опублікував власний полемічний твір під заголовком «Assertio septem Sacramentorum adversus Martinum Lutherum etc.». Текст твору присвячений спростуванню головних богословських ідей Лютера. Генріх заперечує вчення Лютера про Таїнства, доводить велике значення Євхаристії як жертви, необхідність усної сповіді, божественність і законність папської влади і т.п. Спеціально виготовлений і художньо оздоблений екземпляр книги король надіслав до Риму папі. Книгу королівські посли в урочистій обстановці зібрання консисторії вручили папі римському особисто. Така ревність англійського короля не

залишалася непоміченою в Римі [1, с. 137].

В папській курії Генріха високо шанували і намагалися всіляко віддячити йому за неухильне прагнення захищати католицьку церкву. Папа римський Юлій II у 1510 р. надіслав архієпископу Кентерберійському виготовлену із золота троянду. У листі до очільника церкви в Англії папа доручав вручити троянду під час урочистого богослужіння королю Генріху VIII в знак поваги за його підтримку католицької віри. Під час конфлікту між папством і французьким королем Людовиком XII йшлося навіть про передачу титулу «християннішого» короля від Людовика до Генріха. Лише смерть папи Юлія II зашкодила цьому процесові. Папа Лев X 1514 р. передав з посольством англійському королю виготовлені талановитими майстрами капелюх і меч. А після виходу у світ полемічної книги Генріха у 1521 р. папа Лев X на нараді консисторія в Римі надав англійському королю новий титул «Захисника віри» [3, с. 215].

Отже, до 1530 р. ніхто в Європі не міг і подумати, що Генріх VIII може стати ініціатором Реформації в Англії. Давня неприязнь до Риму нагромаджувалася в Англії упродовж століть і виплеснулася назовні як тільки з'явився привід. Цим приводом була справа анулювання шлюбу Генріха VIII і Катерини Арагонської. Опір папства намірам короля спричинив перехід Генріха в опозицію до Риму. Його вороже ставлення до папського престолу з'єдналося з давніми опозиційними настроями англійців до папи римського, у результаті чого з'явився феномен англійської Реформації.

Список використаних джерел

1. Ерохин В. Н. Становление англиканской церкви в XVI – первые десятилетия XVII вв. в освещении современной британской историографии : монография. Нижневартовск : Изд-во Нижневарт. гуманит. ун-та, 2009. 326 с.
2. Осиновский И. Н. Гуманизм и Реформация в Англии в первой трети XVI века. *Культура Эпохи Возрождения и Реформация*. Ленинград : Наука, 1981. С. 218–226.
3. Сапрыкин Ю. М. Эдмунд Дадли и его идеи реформы церкви в Англии. *Культура эпохи Возрождения и Реформация*. Москва : Наука, 1981. С. 211–218.
4. Соколов В. А. Реформация в Англии (Генрих VIII и Эдуард VI). Москва : Типография Л. Ф. Снегирева, 1881. 537 с.
5. Серегина А. Ю. Английское католическое сообщество XVI–XVII вв.: виконты Монтегю. Москва : Центр гуманитарных инициатив, 2017. 544 с.